

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2025-163

17.2.2025

KLP Skadeforsikring AS

Bygning - innbo (kombinert)

Uriktige opplysninger om ubebodd bolig – fal. § 8-1 fjerde og femte ledd.

Sikrede søkte erstatning for vannskader i kjelleren. Sikrede opplyste til utreder at han og ektefellen bodde i boligen. Strømforbruket i boligen var 7 kWh per dag i ukene før skaden ble oppdaget. Sikrede kunne ikke fremlegge annen dokumentasjon på at han eller ektefellen bodde i kommunen hvor boligen lå, da de handlet matvarer kontant og ikke benyttet bil. Ektefellene ønsket ikke å fremlegge sine kontoutskrifter. Foretaket mente strømforbruket ikke var forenelig med at det bodde to personer i boligen og avsto erstatningskravet grunnet uredelig brudd på opplysningsplikten, jf. fal. § 8-1 fjerde ledd. Uriktige opplysninger om at boligen var bebodd, kunne medført at sikrede unngikk en avkortning som følge av brudd på sikkerhetsforskriftene og/eller risikoendringsklausuler. Sikrede bestred at opplysningsplikten var brutt og anførte at han og ektefellen bodde i boligen på skadetidspunktet. Sikrede kunne dessuten bekrefte at det var påskrudd tilstrekkelig varme og var uenig i at skaden skyldtes frost. Nemnda kom til at det måtte anses som tilstrekkelig sannsynliggjort at sikrede ikke bodde i boligen på skadetidspunktet, og at det var gitt bevisst uriktige opplysninger i skadeoppgjøret. Foretaket var derfor uten ansvar for tapet og kunne si opp forsikringsavtalen.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om erstatning under bygningsforsikringen etter vannskade. Spørsmålet er om foretaket er uten ansvar og kan si opp forsikringsavtalen, på grunn av uredelig brudd på opplysningsplikten, jf. forsikringsavtaleloven (fal.) § 8-1 fjerde og femte ledd.

Sikrede oppdaget 24.1.24 en vannskade i kjelleren i sin bolig. Boligens kjeller har siden byggeår være uten varmekilder. Skaden ble meldt samme dag til foretak. Sikrede gav følgende forklaring i skademeldingen:

Plutselig det er masse vann i kjeller og første Etasje. Kjøkken gulv og på stue. også masse vann ute på gate. Jeg ringte til (X) kommune. de kommet å jobbet med saken ute på gaten.

Foretaket rekvirerte TAS til å besiktige skaden 1.2.24. TAS konkluderte med at skaden skyldtes frost:

Ft opplyser at skaden skyldes høyt vanntrykk. Min konklusjon er frost.

Orientering.

Ft mener at skadene er skjedd på grunn av for høyt vanntrykk. Vannet blir levert av kommunalt vannverk i (X) kommune. Avdelingsleder (navn) i (X) kommune avviser at dette er årsak. Det har ikke vært høyt vanntrykk inn til huset i følge henne. Rørlegger fra (Y), (navn) sier i egen rapport at skadeårsak er frost. Min egen konklusjon, basert på skadebilde støtter rørlegger i dette. Skadene er typiske frostskaader.

Ft opplyser at han bor i huset til vanlig. Han sier han var bortreist en dag, kom tilbake og oppdaget skaden.

Rørlegger opplyste om følgende 13.2.24:

Etter frost i kjeller har flere kobber rør og koblinger sprekt hos (sikrede). På fredag var jeg innom for å reparere disse skadene og fant ut at det må være en skade i kobber røret som går lekkasjen kom ifra, da det var skjult i taket. Jeg gikk over kjøkken og bad i første og andre etasje men så ingen åpne rør med lekkasje. Det eneste som jeg la merke til var fukt på parket.

Foretaket ba om at sikrede fremla dokumentasjon på strømforbruk i boligen. Sikrede sendte oversikt over strømforbruk i perioden 7.1.24–14.1.24 og 16.1–23.1. Strømforbruket viste at det var benyttet 7 kWh per dag.

Foretaket varslet 23.2.24 om mulig avkortning grunnet brudd på sikkerhetsforskriftene. Sikrede klaget på dette 25.2.24 og anførte at det var tilstrekkelig varme i boligen. Sikrede var derfor uenig i at skaden skyldtes frost.

Foretakets utreder avholdt samtale med sikrede 29.2.24. Sikrede forklarte ifølge utreders samtalereferat blant annet følgende om oppvarming av boligen dagen han oppdaget skaden:

Fyrte ikke med ved den dagen. Hadde fyrte med ved om kvelden. Sitter i stuen og fyrer. Er i huset som vanlig hele uken før hendelsen. Han fyrte ikke med ved denne dagen, men hadde fyrte på kvelden og ut i natten før han reiste på morgenen 0530.

(...)

De bruker kun de tre panelovnene i husets første etasje i tillegg til vedfyring for å holde varmen. I tillegg har de en ovn oppe på badet i husets 2. etasje. Ovnene som opprinnelig var i huset, ble byttet fordi de brukte for mye strøm. De nye ovnene står på alt fra 15-16 grader til noen ganger 24 grader. Dette regulerer de etter behov og avhengig av hvor mye og hardt de fyrer i vedovnen. Det varierer også naturligvis mellom sommer og vinter.

Forsikringstaker reiste før jul en kort tur til S-T. Han var borte noen få dager, mens kona var igjen i (X). Han forklarte at huset ikke har stått tomt i vintermånedene. I hele januar har han og kona vært i huset hver eneste dag. De har ingen venner, bekjente eller andre som kan bekrefte dette. De kjenner ikke så mange i (X).

Sikrede ble konfrontert med at strømforbruket fremstod lavt gjennom hele døgnet:

Forsikringstaker sa at det er fordi de bruker mye vedfyring. Han ble forklart at ved normalt bruk ville man kanskje sett en økning på morgenen og gjennom dagen, for så at det ble litt mindre på natten. Han sa at de vasker ikke så mye klær og at han utover det bare kan bekrefte at han og kona har vært og bodd i boligen hver dag i hele januar slik han har forklart.

I utreders utredningssammendrag var det laget følgende tidslinje basert på opplysninger fra folkeregisteret:

Leieforholdet avsluttet	30.06.2023
Flyttet til (S)	01.10.2023
Flyttet til (X)	01.01.2024
Skadedato	24.01.2024
Flyttet til (S)	19.02.2024

Videre fremgikk det av utredningssammendraget at utreder foretok en rundspørring i nabolaget:

Under rundspørringen som ble foretatt på telefon i nabolaget, ble det klart at flere av naboene kunne bekrefte at huset hadde stått tom siden sommeren 2023. Naboene kunne bekrefte dette helt sikker og ingen av de vi snakket med hadde sett tegn til at noen skal ha bodd i huset i vinter. Flere av naboene vi snakket med har direkte innsyn til boligen, deler vei/innkjørsel og bor forholdsvis tett inn på skadestedet. En nabo var kjent med at forsikringstaker hadde forsøkt å leie ut boligen uten hell.

Utreder ba 11.3.24 om at det ble fremlagt kontoutskrifter som kunne vise eksempelvis innkjøp av matvarer, drivstoff etc. i X kommune. Dersom ektefellene kjørte bil, ba utreder om at de fremla bomplasseringer i perioden juni 2023 til 24.1.24. Ektefellene ble også bedt om å fremlegge eventuell annen dokumentasjon som kunne sannsynliggjøre at de hadde bodd i huset.

Sikrede bekreftet 14.3.24 at han og ektefellen faktisk hadde bodd og oppholdt seg i boligen i X, men viste til at det ikke fantes dokumentasjon som kunne bekrefte dette. Ektefellene ønsket ikke å utlevere kontoutskrifter, da de anså dette som privat. Uansett handlet ektefellene matvarer kontant, og brukte ikke bil.

Foretaket besluttet 8.4.24 å avslå erstatning og si opp forsikringsavtalen, på grunn av uredelig brudd på opplysningsplikten i skadeoppgjøret, jf. fal. § 8-1 fjerde ledd. Foretaket mente at sikrede ikke bodde i boligen, og at han hadde gitt uriktige opplysninger vedrørende dette. Disse opplysningene var av avgjørende betydningen i vurderingen av om sikkerhetsforskriftene var brutt, og i vurderingen av om det forelå en risikoendring.

Sikrede krever erstatning for vannskadene i boligen og bestrider at opplysningsplikten er brutt.

Sikrede er uenig i at skaden skyldes frost. Dersom frost hadde vært årsaken, hadde det vært forventet at andre deler av boligen også var skadet, som for eksempel baderommet. Dette er ikke tilfelle. Sikrede kan bekrefte at boligen ble holdt tilstrekkelig oppvarmet, og at skaden derfor ikke skyldes brudd på sikkerhetsforskriftene.

Sikrede har dessverre ikke et godt forhold til sine naboer, og foretaket kan derfor ikke legge vekt på deres opplysninger.

Forsikringsforetaket avviser ansvar og anfører at sikrede uredelig har brutt redegjøringsplikten for skadeoppgjøret, jf. fal. § 8-1 fjerde og femte ledd.

Sikrede bodde ikke i boligen på skadetidspunktet. Dette vises av det lave strømforbruket, samt forklaringer fra naboene som har observert boligen over tid. Sikrede forstod at det forhold at boligen var ubebodd var av betydning for erstatningsoppgjøret og har derfor bevisst forklart seg uriktig for å unngå en avkortning som følge av brudd på sikkerhetsforskriftene, endring av risikoen eller brudd på opplysningsplikten ved avtaleinngåelsen eller fornyelsen.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket er uten ansvar for vannskadene og kan si opp forsikringen pga. uredelig brudd på redegjøringsplikten under skadeoppgjøret, jf. fal. § 8-1 fjerde og femte ledd.

Fal. § 8-1 fjerde og femte ledd angir:

Gir sikrede ved skadeoppgjøret bevisst uriktige eller ufullstendige opplysninger som sikrede vet eller må forstå kan føre til at sikrede får utbetalt en erstatning han eller hun ikke har krav på, mister sikrede ethvert erstatningskrav mot forsikringsforetaket etter denne og andre forsikringsavtaler i anledning samme hendelse. Hvis sikredes forhold bare er lite klanderverdig, bare angår en liten del av kravet, eller hvis det ellers foreligger særlige grunner, kan sikrede likevel få delvis erstatning. § 4-14 gjelder tilsvarende

I tilfeller som nevnt i fjerde ledd kan forsikringsforetaket si opp enhver forsikringsavtale det har med sikrede med en ukes varsel. § 3-7 annet ledd første, annet og fjerde punktum gjelder tilsvarende.

Det følger av fjerde ledd at foretaket har rett til å avslå sikredes erstatningskrav såfremt

1. sikrede ga uriktige eller ufullstendige opplysninger ved skadeoppgjøret, og
2. var bevisst dette,
3. de gale opplysningene kunne medføre en uberettiget erstatningsutbetaling, og
4. sikrede måtte forstå dette.

Foretaket har i så fall også adgang til å si opp samtlige forsikringsavtaler med sikrede med én ukes varsel, samt nekte fremtidig kundeforhold, jf. fal. § 8-1 femte ledd.

Det første spørsmålet er om sikrede ga gale opplysninger under skadeoppgjøret.

Foretaket anfører at sikredes forklaring om at boligen var bebodd på skadetidspunktet er uriktig.

Sikrede og ektefellen var folkeregistrert på skadestedet i perioden 1.1.24 til 19.2.24. Før og etter dette tidspunkt var ektefellene folkeregistrert i S. kommune. Ifølge foretakets skaderapport har sikrede forklart takstmannen at han *"bor i huset til vanlig"*. Sikrede bekreftet i samtale med utreder 29.2.24 at han og ektefellen *"(...) har vært og bodd i boligen hver dag i hele januar (...)"*.

Oversikten over strømforbruket i boligen viser at det er benyttet 7 kWh per dag i perioden 7.1.24–14.1.24 og 16.1.24–23.1.24. Strømforbruket er nærmest identisk samtlige dager. Foretaket har uttalt at strømforbruket tilsvarer ca. 1/10 av normalt forbruk. Sikrede har forklart det lave strømforbruket med at boligen hovedsakelig varmes opp med vedfyring, og at ektefellene vasker lite klær. Dette forklarer likevel ikke at strømforbruket er nærmest identisk hver dag, og det lave strømforbruket er vanskelig å forene med en normal bosituasjon som inkluderer matlaging, dusjing o.l.

Ifølge utreders rapport har flere av naboene bekreftet at huset har stått tomt siden sommeren 2023. Naboene har ifølge utreder direkte innsyn til boligen. Sikrede har forklart at han ikke har et godt forhold til sine naboer, og at naboenes forklaringer derfor ikke kan vektlegges. Uttalelsene fra naboene er ikke lagt frem, og må derfor tillegges begrenset vekt. Det er uklart hvor mange naboer som har uttalt seg, og hvorvidt naboene ble gitt noen føringer vedrørende hvilken betydning det fikk for sikrede om boligen var ubebodd. Det har likevel formodningen mot seg at flere naboer, uavhengig av hverandre, uriktig skal ha forklart at huset var ubebodd.

Sikrede har dessuten ikke ønsket å bidra til sakens opplysning ved å fremlegge kontoutskrifter som kunne ha bidratt til å dokumentere kjøp i kommunen og nærområde. Samlet sett mener nemnda det derfor må anses som tilstrekkelig sannsynliggjort at sikrede ikke bodde i boligen på skadetidspunktet, og at det er gitt uriktige opplysninger i skadeoppgjøret.

Det andre spørsmålet er om sikrede bevisst ga gale opplysninger. Sikrede må åpenbart ha vært klar over at han ikke bodde i boligen på skadetidspunktet, og nemnda kan derfor vanskelig se annet enn at sikrede har gitt de uriktige opplysningene bevisst.

Det tredje spørsmålet er om de uriktige opplysningene kunne gi sikrede en erstatning han ikke hadde krav på. Etter nemndas syn må dette utvilsomt besvares bekreftende. Opplysningen om at boligen var ubebodd er av betydning for foretakets vurdering av om sikkerhetsforskriftene er brutt, om risikoen er endret, og om sikrede evt. har brutt opplysningsplikten ved tegning eller fornyelse av forsikringsavtalen. Den uriktige opplysningen om at boligen var bebodd kunne derfor medført at sikrede unngikk en avkortning.

Det siste spørsmålet er om sikrede "måtte forstå dette". Høyesterett formulerte i **HR-2024-989-A** avsnitt 39 kunnskapskravet slik:

Det sikrede "må forstå", er at de bevisst uriktige eller ufullstendige opplysningene sannsynligvis vil føre til en for høy utbetaling dersom de legges til grunn for erstatningsoppgjøret. Kravet er oppfylt når en mulig uvitenhet fremstår som *uforståelig* ut fra en objektiv bedømmelse av de relevante konkrete omstendighetene. I alminnelighet kan det legges til grunn at dette er tilfellet når forsikringsforetaket har spurt om opplysningene i for eksempel skademeldings- eller tapsskjema.

Etter en gjennomgang av sakens dokumenter kan ikke nemnda se at det er opplyst om noe som kan gi en annen troverdig forklaring på de uriktige opplysningene sikrede gav til takstmann og utreder enn at sikrede ønsket en erstatning han ellers ikke hadde krav på.

Etter dette har foretaket i tilstrekkelig grad sannsynliggjort at sikrede uredelig brøt opplysningsplikten for skadeoppgjøret, jf. fal. § 8-1 fjerde ledd. Foretaket er derfor uten ansvar for tapet og kan si opp forsikringsavtalen med én ukes varsel, jf. fal. § 8-1 femte ledd.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Merete Anita Utgård (bransjerepresentant) og Alexander Venås (forbrukerrepresentant).